

Jokivarren koulu, päärakennus, pääosin A-rakennus

Jokivarren koulun oppilaat vastasivat maaliskuussa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sisäilmakyselyyn. Kaupunki pyysi kaikkia 3.–6.-luokkalaisten, yläkoululaisten ja lukiolaisten täyttämään kyselyn kartoittaakseen koulujen sisäilmatilannetta. Kysely täytettiin sähköisesti oppitunnilla ja kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Kysely täytettiin nimettömänä.

Jokivarren koulun 214:stä oppilaasta kyselyyn vastasi 148, eli vastausprosentti oli 69. Vastajat olivat 7.-9. luokkalaisten.

Miksi sisäilmakysely?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on luonut sisäilmakyselyn työvälineeksi koulujen sisäilmaongelmien hallintaan Suomessa. Kunnat voivat tilata kyselyn koulujen sisäilmatilanteen kartoittamiseen ja seurantaan. Vertailuaineistona toimii muista suomalaisista kouluista vuodesta 2014 alkaen kerätty aineisto.

Sisäilmakysely antaa vertailukelpoista tietoa oppilaiden kokemasta sisäympäristön laadusta ja tyytyväisyydestä kouluympäristöön sekä koetusta oireilusta ryhmätasolla. Kyselyllä voidaan selvittää, onko esimerkiksi hengitystieoireilu tai huonoksi koettu sisäilma tavallista yleisempää tietyn koulun oppilaiden joukossa verrattuna oireilun yleiseen tasoon Suomessa. Se voi myös antaa viitteitä ongelmien syistä ja auttaa rakennusteknisten selvitysten suuntaamisessa.

Sisäilmakyselyllä ei kuitenkaan voida määrittää mistä syystä koettu sisäilman laatu tai oireilu poikkeaa tavanomaisesta. Pelkän sisäilmakyselyn tulosten perusteella ei tulekaan asettaa tilojen käytölle rajoituksia. Vaikka kyselyssä ei havaittaisi tavanomaisesta poikkeavaa, se ei toisaalta poissulje sitä, ettei koulun sisäilmassa voisi olla jotain terveydelle haitallista.

Kyselyn vastauksiin, erityisesti oireiden osalta, voivat vaikuttavat monet muutkin tekijät kuin mahdolliset sisäilman haittatekijät, kuten vastaajien terveydentila, elintavat, psykososiaaliset tekijät (esim. kouluviihtyvyyden ja huolestuneisuus) ja elinympäristö. Tästä syystä erityisesti raportoidun oireilun tulkinta on haasteellista. Nämä kyselyn käyttöä koskevat rajoitteet liittyvät yleisesti kaikkiin käytössä oleviin sisäilmakyselyihin.

Millainen kysely oli?

Kyselyssä oppilaita pyydettiin arvioimaan kokemustaan seuraavista olosuhdehaitoista: liian kuuma, vaihteleva lämpötila, liian kylmä, veto, kuiva ilma, tunkkainen tai huono ilma, homeen tai maakellarin haju, muu epäilyttävä haju, pölyisyys tai likaisuus, riittämätön ilmanvaihto, liian kirkas tai hämärä valaistus, melu ja luokan rauhattomuus.

Lisäksi oppilaita pyydettiin raportoimaan mahdollisia oireita: hengitystieoireet (nenän tukkoisuutta, nuhaa, kuiva tai kipeä kurkku, äänen käheyttä, yskää), alahengitystieoireet (hengenahdistusta, hengityksen vinkunaa, yöyskää), silmäoireet (silmien kutinaa, vuotavat silmät), iho-oireet (ihon kutinaa tai punoitusta, ihottumaa) ja yleisoireet (väsymystä, päänsärkyä, keskittymisvaikeuksia).

Taustatiedoksi kyselyyn oppilaita pyydettiin kertomaan allergiset sairaudet, arvioimaan omaa sisäilman laatuun liittyvää huolta ja kouluvihtyvyyttä.

Kyselyn tausta-aineisto

Oppilaan itse raportoimat taustatiedot

Väittämä	% vastaajista
Astma, viimeisen 12 kk aikana	3
Heinänuha, viimeisen 12 kk aikana	21
Atooppinen ihottuma, viimeisen 12 kk aikana	15
Koettu terveydentila melko tai erittäin hyvä	72
Melko tai erittäin suuri huoli koulun sisäilman laadusta	22
Koulussa on raikas ja hyvä ilma hengittää aina tai melko usein	34
Koulussa on kivaa aina tai melko usein	45
Tunnen hukkuvani koulutyöhön aina tai melko usein	42
Opettajat kannustavat ja rohkaisevat minua aina tai melko usein	39
Opettajat kohtelevat meitä oppilaita oikeudenmukaisesti aina tai melko usein	57

Tulokset olosuhdehaitoista ja oireista

Asteikko: tavanomaista vähemmän (esiintyvyys vertailuaineiston alimman 25%:n joukossa)
tavanomainen
tavanomaista hieman enemmän (esiintyvyys vertailuaineiston korkeimman 25 %:n joukossa)
tavanomaista enemmän (esiintyvyys vertailuaineiston korkeimman 10%:n joukossa)

Taulukko 1: Koetut olosuhdehaitat verrattuna suomalaisiin yläkouluihin / lukioihin

Olosuhde	Jokivarren koulun oppilaiden kokemus
Liian kuuma	Tavanomaista hieman enemmän
Vaihteleva lämpötila	Tavanomainen
Liian kylmä	Tavanomaista vähemmän
Veto	Tavanomainen
Kuiva ilma	Tavanomainen
Tunkkainen tai huono ilma	Tavanomainen
Homeen tai maakellarin haju	Tavanomainen
Muu epämiellyttävä haju	Tavanomainen
Pölyisyys tai likaisuus	Tavanomainen
Riittämätön ilmanvaihto	Tavanomainen
Liian kirkas tai hämärä valaistus	Tavanomainen
Melu	Tavanomaista enemmän
Luokan rauhattomuus	Tavanomainen

Taulukko 2: Koetut oireet verrattuna suomalaisiin yläkouluihin / lukioihin

Oire	Jokivarren koulun oppilaiden kokemus
Hengitystieoireet	Tavanomainen
Alahengitystieoireet	Tavanomainen
Silmäoireet	Tavanomaista hieman enemmän
Iho-oireet	Tavanomainen
Yleisoireet	Tavanomaista hieman enemmän

Kokonaisarvio oireilusta: **Tavanomainen.**

THL:n johtopäätökset tuloksista

Kohdekoulun oppilaat kokivat yksittäisiä olosuhdehaittoja (taulukko 1) enemmän verrattuna muihin suomalaisiin yläkouluihin/lukioihin. Kohdekoulun oppilaiden raportoima oireilu oli kokonaisuudessaan tavanomaista verrattuna muihin suomalaisiin yläkouluihin/lukioihin (taulukko 2). Vaikka oireiden raportointi oli tavanomaista, kyselyssä raportoituihin koulun sisäympäristön laatuun vaikuttaviin tekijöihin on syytä kiinnittää huomiota, koska hyvä sisäympäristön laatu on tärkeä oppimista ja hyvinvointia edistävä tekijä.

Jatkotoimenpiteet

Orimattilan kaupungin Tilapalvelu seuraa aktiivisesti koulun olosuhteita. Rakennuksessa on mittarit, joilla tarkkaillaan mm. ilmamäärää, lämpötilaa, hiilidioksidia ja kosteutta. Kiinteistön automaatiojärjestelmä valvoo ja säätää olosuhteita jatkuvasti havaintojen perusteella.

Kaupungin kiinteistöjen ilmanvaihdon puhallintekniikkaa modernisoidaan parhaillaan. Teknologian uudistaminen auttaa parantamaan ilmanvaihtoa ja antaa laajemman säätövaran lämpötilan osalta. Näin ollen oppilaiden kokemiin olosuhdehaittoihin pystytään tulevaisuudessa reagoimaan täsmällisemmin.

Tilapalvelu hyödyntää kyselyn vastauksia tehdessään palveluverkkoselvitykseen liittyvää kiinteistöselvitystä, jossa tarkastellaan koulujen kuntoa ja joka valmistuu syksyn aikana. Lisäksi vastaukset auttavat kohdentamaan kiinteistön tulevia kunnossapitotoimenpiteitä.

Olosuhdehaitoista melu on oppilaalle psyykkistä kuormitusta aiheuttava stressitekijä, jonka hallitsemiseen kiinnitetään koulussa huomiota.